

## kapitola 1

---

Bylo typické jarní ráno. Vycházející slunce vyhánělo mlhy ze zalesněných údolí, která ukrývala potoky čile proudící dolů k řece Vézère. Kapičky rosy zářily na poupatech, jež se jakoby přes noc vyrojila na holých větvích. Vzduch začal vonět jinak, byl svěžší a plný naděje a oživoval ho tucet různých ptačích melodií. Baset Gigi už sice absolvoval pravidelnou ranní procházku lesem, ale stejně byl těmi novými vůněmi vzrušený, takže vystrčil čumák otevřeným okénkem malé policejní dodávky, která sjížděla prudkou a kroučící se cestou od domu jeho pána. Bruno za volantem si prozpěvoval napůl zapomenutou písničku o jaru v Paříži a při tom letmo přemýšlel o povinnostech, které na něj čekaly. Když vyjel z poslední zatáčky, musel dupnout na brzdu.

To bylo poprvé, co byla nepříliš frekventovaná silnice před ním plná aut a traktorů. Motory běžely a řidiči vystrkovali hlavy z oken. Někteří vystoupili z vozů a dívali se směrem k St Denis, kam silnice vedla. Pár řidičů vyřizovalo neodkladné telefonáty. Někde vpředu se ozvalo zahoukání klaksonu, k němuž se ochotně přidaly další. Bruno přehlížel scénu a jeho vlastní mobil se rozdrnčel. Podíval se na displej, byl to Pierre, soused, který bydlel o kus výš po silnici. Ignoroval volání, přesvědčen, že Pierre si chce jen stěžovat na zácpu na silnici. Zřejmě se tam dole musela stát nějaká nehoda.

Bruno potlačil myšlenku, že by tohle zdržení odpadlo, kdyby přespal u Pamel, Angličanky, s níž měl od podzimu poměr. Odvolala pozvání na večeři a společně strávenou noc s odůvodněním, že se jí podařilo konečně sehnat *maréchala*, kočovného podkováře, který brzy ráno překová její koně. Na Brunův vkus překládala Pamela jejich schůzky až příliš často: vlastně mu nebylo jasné, zda to dělá, protože její city k němu ochladly, nebo se prostě bojí, že by jejich vztah začal být příliš vážný. Takže se mají sejít dnes večer, připomenul si, ale sám tomu moc nevěřil. Zaparkoval dodávku a vydal se zjistit, co se děje. Nejlepší vyhlídku na zácpu měl Alain, který choval krávy nahoře u silnice do Les Eyzies.

„Husy! Silnice je plná hus a kachen,“ hlásil dolů Brunovi z vysokého sedátka traktoru. „Jsou tady všude kolem.“

Bruno zaslechl kejhání hus odpovídajících na houkání klaksonů a vyšplhal nahoru na traktor, aby se podíval, jak situace vepředu vypadá. Fronta vozidel se táhla až na obzor. Mezi uvízlými vozy se promenádovaly tucty, možná stovky kachen a hus. Vycházely z lesa vedle silnice a mířily přes silnici k rybníku, který po jarních deštích zalil louku.

„Musely utéct z farmy Louise Villattea, co je tady za tímhle lesem,“ řekl Alain. „Asi mu na plot spadl strom a udělal v něm díru, kudy utekly. Má tam přes tři tisíce ptáků. Teď jich má o pár méně, protože nějaké už přejela auta.“

„Máš na něj telefon?“ zeptal se Bruno. Alain přikývl. „Zavolej mu a zeptej se, jestli ví, že mu utíkají husy. Pak bys mohl projít lesem a kouknout se, jestli nepotřebuje pomoci tu díru zahradit. Já to zkusím nějak vyřešit tady. Přijdu za vámi později.“

Bruno se vrátil k dodávce, vzal Gigiho a vydal se s ním po silnici provázen zlostnými dotazy řidičů. Jeden z nich, kterého znal, se lítostivě díval na rozbitý reflektor, zatímco zraněná husa ležela bezvládně pod vozem a slabounce kejhala.

„Pierre, ty jsi přece vyrostl na farmě,“ řekl mu Bruno, když šel kolem. „Tak nenech tu chudinku trápit.“ Když se ohlédl, uviděl Pierra, jak chytil husu za hlavu a zakroutil jí krkem. Pták divoce zamával křídly a zůstal bezvládně ležet. I když kluk z farmy jako Pierre skončil v úctárně, nezapomněl, co se v mládí naučil.

Když Bruno dorazil k hlavnímu proudu ptáků, kteří se v nepravidelném zástupu hrnuli z lesa, uviděl, že silnice je zablokovaná i z opačné strany. Na okamžik uvažoval, že by použil Gigiho k tomu, aby ptáky zahnal zpátky, ale usoudil, že by se jenom pokusili přejít silnici někde o kus dál. Jelikož je nešlo zastavit, zbývala jediná možnost: jejich přechod urychlit a tím silnici uvolnit. Požádal přední vozidla v obou směrech, aby o něco couvla a umožnila ptákům přecházet k rybníku v širším zástupu. Někteří řidiči se s ním začali přít, ale upozornil je, že čím dříve se mu podaří zastavit útěk všech těch opeřenců, tím dříve bude silnice volná. Nechal je reptat a spěchal i s Gigim proti proudu hus a kachen, které se dál kolébavě loudaly od Villatteovy farmy. Bruno pobaveně uvažoval, zda byli ptáci jen zvědaví, nebo jestli je hnala touha po dobrodružství, podnícená příchodem jara.

Louis s manželkou už u obrovské díry v plotu byli. Nezpůsobili ji žádný spadlý strom ani traktor, který by projel mezi dřevěnými sloupy s králíčím pletivem nataženým mezi nimi kolem celé farmy. Místo toho bylo několik sloupů vytaženo ze země a pletivo čistě odstřiženo. Louis se snažil mezeru v plotě zakrýt pomocí prken, starých dveří a kartonových krabic nacpaných pod staříčkým traktorem. Jeho manželka a nejstarší syn tleskali a pes štěkal ve snaze odradit kachny a husy od nápadu následovat své družky na cestě lesem ke svobodě.

Aniž by Gigimu někdo něco řekl, vrhl se vpřed, aby pomáhal zahánět ptáky od plotu a Bruno pomohl Alainovi přivléct pár větví z popadaných stromů a zakrýt tak zbývající mezeru v plotu. Jakmile byla provizorní záplata hotova, Louis je přišel konečně pozdravit. Gigi a Louisův pes si zdvořile očichávali ocasy, usadili se vedle sebe a výhrůžně sledovali každého ptáka, který se opovážil přiblížit.

„Už se to snažíme zahradit od rozbřesku,“ řekl Louis. „Ale vidíte, jak obrovská ta díra je. Nějaký parchanti si dali pořádnou práci, když odřízli takový kus plotu.“

„A my víme, kdo to byl,“ řekla Sandrine, Louisova manželka. „Koukněte se na tohle,“ podala Brunovi leták ve fólii. „To připíchli na plot, co nestrhli.“

„STOP – krutému zacházení se zvířaty. Bojkotujte *foie gras*,“ četl Bruno. Pod tím byl neostrý obrázek kachny v úzké kleci. Plastovou trubičku visící shora měla kachna vraženou do zobáku

neidentifikovatelným mužem, který natahoval kachní krk. Pod tím stálo: „Contactez *PETAFrance.com*.“

„Co je to zač ta PETA?“ zeptal se Alain, který si prohlížel leták přes Brunovo rameno.

„*People for the Ethical Treatment of Animals*,“ vysvětlil Bruno. „Hnutí za etické zacházení se zvířaty. Vzniklo v Americe, nebo možná v Anglii, ale ve Francii začíná být taky populární. V Paříži udělali velký skandál kvůli klecovému chovu kuřat a telat. Teď to vypadá, že rozjeli kampaň proti *foie gras*.“

„Ale tohle je naše živobytí,“ řekla Sandrine. „A my *foie gras* nevyrobíme. Jenom husy a kachny chováme.“

„Všimněte si,“ řekl Louis, „že ten plot přestříhli profesionálními nůžkami. To nebyli žádní amatéři.“ Ukazoval Brunovi čistě odříznuté konce drátů. „Pak ten vystřižený kus plotu někam odtáhli a schovali. Poslal jsem druhého kluka, aby se po něm v lese podíval.“

„Nějaký městský parchanti,“ zavrčel Alain. „O životě na venkově nic nevědí a pak tu řadí jako nějaký zkurvený teroristi a přivedou lidi na mizinu.“ Otočil se a odplivnul si. „Najdi, kdo to udělal, Bruno, a my už si to s nimi vyřídíme.“

Bruno ignoroval Alainův vzteklý výbuch. „Všechny ty kachny a husy míří přes silnici k rybníku,“ řekl Louisovi. „Máte nějaký figl, jak je dostat zpátky?“

„Zazvoním ke krmení. Na to většina přiběhne. A na ty ostatní použiju síť. Tou je obvykle dostáváme dohromady. Pak je naložím do přívěsu a přivezu. Půjdu na to, hned jak to tady opravíme.“

„Čím dřív, tím líp,“ řekl Bruno. „Blokují silnici do města. Kvůli tomu jsem vlastně tady.“

„Pitomí ptáci,“ ulevil si Louis láskyplně. „Mají naprosto perfektní rybník tady,“ mávl rukou za dům, kde už se ptáci, co vzdali pokus proniknout záplatovaným plotem, zase pohupovali na vodě a potápěli se v dobře známém domácím rybníku. „Ale ukažte jim kousek nového placu a ženou se pryč.“

Z lesa se vynořil asi desetiletý kluk a hrdě za sebou táhl kus drátěného plotu.

„Tati, našel jsem to,“ křičel. „Je ho tam ještě víc. Ukážu vám, kde to je.“ Uviděl Bruna, který ho v zimě učil ragby a v létě tenis, a uculil

se. „*Bonjour*, Monsieur Bruno.“ Hodil plot na zem a šel Brunovi po-  
třást rukou.

„*Bonjour*, Danieli. Neslyšel nebo neviděl jsi něco, když k tomu-  
hle došlo?“

„To ne. Až když nás táta všechny vzbudil, že musíme pomoci za-  
chránit ptáky, aby neutekli.“

„Zaslechl jsem cosi jako kachní káchání, jedno a pak znova, chvíli  
před tím, než kokrhal kohout,“ řekl Louis. „Takže to muselo být před  
rozedněním. Vzpomínám si, že mi to bylo divné, protože kachny se  
obvykle nebudí dřív než slepice.“

„Nemohl to někdo dělat na vábničku, takovou, co používají lov-  
ci?“ zeptal se Bruno. „Ten, kdo udělal tu díru v plotě, musel nějakým  
způsobem kachny vzbudit a přilákat je k otvoru. Museli se postarat,  
že budou venku dřív, než se vy a vaše rodina vzbudíte.“

„Nějak tak to být muselo,“ ozvala se Sandrine. „Kachny se zdržují  
kolem farmy a čekají, až je nakrmíme. Ještě nikdy neutekly, i když  
jednou se nám při bouři taky kus plotu skácel.“

„Budu už muset jít k silnici a zjistit, jestli je už konečně volná,“  
řekl Bruno.

„Ještě než odejdete – co vy o těch lidech z PETA víte?“ zeptala  
se Sandrine.

„Zatím skoro nic,“ řekl Bruno, „ale zjistím to. Myslím, že jste při-  
šli jen o pár ptáků, co lidi přejeli. Moc jich nebude.“

„Každá kachna má pro nás cenu šesti eur,“ řekla Sandrine. „Ne-  
můžeme si dovolit přijít ani o jednu, kvůli splátkám na hypotéku, co  
jsme si vzali a kterou splatíme, až všechny ptáky vykrmíme a prodá-  
me. Co když to ty lidi z PETA udělají znova?“

„Já ty parchanty postřílím,“ řekl Louis. „Když budeme muset, bu-  
deme tu celou noc na střídačku hlídat.“

„Podle zákona máte právo bránit svoje vlastnictví přiměřenými  
prostředky,“ řekl Bruno. „Ale lidi interpretují ‚přiměřené prostředky‘  
různě. Kdybyste příště něco podezřelého zaznamenali, bude nejlep-  
ší, když mi zavoláte. A v žádném případě nepoužívejte pušku nebo  
něco takového. Nejlepší uděláte, když je vyfotografujete, abychom je  
mohli identifikovat. Instalujte tu třeba zatím nějaká světla nebo de-  
tektor pohybu...“

„Fotografie jim nepomůžou,“ řekl Alain. „I když je vyfotografují, soud se stejně postaví na jejich stranu. Magistrátní soudy jsou plné bláznivých zelených. Nemluvě o potravinářských inspektorech a všech těch předpisech a regulacích, co nám ztěžují život.“

„Já vím, kdo to asi udělal,“ ozvala se Sandrine. „Ti studenti archeologie, co sem přijeli minulý týden a něco tam směrem na Campagne kopou s tím německým profesorem. Všichni bydlí v městském kempu. Touhle roční dobou to tady jsou jediní cizinci. A znáte ty dnešní studenty – všichni jsou zelení.“

Bruno přikývl. „Ověřím to. Ještě se ozvu.“ O kus dál uviděl na plotě další z letáků v plastovém sáčku, co se dá hermeticky uzavřít a použít v mrazáku. Vyndal kapesník a opatrně uvolnil svorky, kterými byl obal připevněn k pletivu plotu. Třeba z něho technici něco poznají. Podél plotu bylo několik dalších letáků a ještě jeden z nich si vzal. Pak kývl na Alaina. „Nepůjdeš se mnou? Musíš odjet s traktorem.“

Když se blížili k silnici, kde se provoz postupně uvolňoval, Brunův telefon znova zazvonil. Na displeji se objevilo „Horst“, takže tentokrát hovor přijal. Horst Vogelstern byl německý profesor archeologie, který řídil práci studentských dobrovolníků na místních archeologických vykopávkách. Vlastnil malý domek na kraji St Denis a už přes dvacet let tu trávil letní prázdniny tím, že pracoval na vykopávkách v údolí řeky Vézère. Místní turistická kancelář s oblibou prohlašovala tuto oblast za kolébku prehistorie lidstva – první kromaňonský člověk byl v údolí nalezen už před více než sto lety a slavné jeskynní malby v Lascaux se nacházely jen o kousek výš podél řeky. Bruno byl patřičně hrdý na to, že žije v nejdéle trvale obývaném místě na celé zeměkouli.

Bruno také vyslechl pár Horstových přednášek pronesených výbornou francouzštinou, byť se silným akcentem. Navštívil i jeho vykopávky a přečetl pár jeho článků v populárním měsíčníku *Dossiers d'Archéologie*. Jakkoliv byl Horst tichý a nenápadný muž, dokázal se rozohnit, když mluvil o své práci, o velké záhadě, proč před nějakými třiceti tisíci roky kromaňonci nahradili neandertálce. Byl ten přechod násilný? Došlo ke křížení obou ras? Vyhylnuli neandertálci v důsledku nějaké katastrofy nebo nemoci? To všechno, tvrdil Horst, jsou zásadní otázky týkající se našeho původu. Kdykoliv Horst mluvil, jeho vzrušení a zápal se přenášely i na Bruna.

„Horste,“ řekl Bruno do mobilu. „Jak se máš? Zrovna jsem se za tebou jel podívat.“

„Výborně, potřebujeme tě tady co nejdřív. A měl bys s sebou vzít i doktora. Našli jsme tu mrtvolu.“

„Gratuluju – po tom jste vždycky toužili, ne?“

„Jo, ale my hledáme prehistorickou. Tahle má na krku medailon se svatým Kryštofem a na ruce hodinky Swatch. Tohle je nález pro tebe, ne pro mě.“

## kapitola 2

---

Když Horst vedl Bruna kolem řady rovnoběžných příkopů a šachovnicí bílých provazů vymezující jednotlivá naleziště, Bruna jako obvykle zaujalo, jak zaníceně se studenti věnují práci. Jemnými štětečky odstraňovali hlínu z potenciálních nálezů, každou trošku země pečlivě prosívali, a když je Bruno s Horstem míjeli, sotva zvedli hlavu. Někteří z nich byli v jámě tak hluboké, že Bruno musel dojít až ke kraji, aby je uviděl; teprve pak studenti vzhledli nahoru, protože jim zaclonil tu trochu světla, co dolů dopadala.

Pak uslyšel dívčí hlas: „Bruno!“ a když se otočil, uviděl, jak k němu mezi výkopy utíká pohledná štíhlá blondýna.

„Dominique,“ zvolal, když ho objala. Tohle děvče znal už od mala. Její otec, Stéphane, byl Brunovým pravidelným společníkem na lovu. Měl nahoře v kopcích malou farmu specializovanou na produkci mléka a vyráběl *tomme d’Audrix*, sýr, který Bruno miloval. Od okamžiku, kdy se Bruno v St Denis usadil, byl každou zimu zván na rodinnou zabíjačku a s Dominique dostávali pravidelně za úkol, aby spolu proprali vnitřnosti v ledové vodě nejbližšího potoka. Teď studovala na univerzitě v Grenoblu a byla militantní – i když velice realistická – členka zelených. „Chystal jsem se k vám na farmu, abych tě viděl. Táta mě k vám pozval na neděli na oběd.“

„Jsi tady kvůli té mrtvole?“ zeptala se Dominique a zavěsila se do Bruna.

„Jo, kvůli ní. Raději se na to kouknu. Pravděpodobně se uvidíme v neděli.“

„Ne, uvidíme se večer v muzeu. Musíš přijít na profesorovu přednášku. Jde o velký objev, ale museli jsme odpřisáhnout, že o tom nebudeme mluvit... Teď už se musím vrátit k prosévání hlíny.“

Dominique odběhla a Bruno se rozhlédl po nalezišti. Poblíž skalního převisu vystřídal systém příkopů velká jáma o ploše aspoň čtyř metrů čtverečních a hloubce dobrých tří metrů. O stěny jámy se opíraly kovové žebříky. Na dně ležel velký plochý kámen s podivnými kulatými otvory, u něhož pracovali tři archeologové. Používali štětečky tak jemné, že by mohly sloužit k malování portrétů. I z výšky tří metrů Bruno viděl, jak hladké jsou čerstvě vykopané hnědé kosti. Podíval se tázavě na Horsta v domnění, že jde o nález, kvůli kterému mu profesor volal. Archeologové se štětečky ani nepozdvihli zrak. Tato neustálá koncentrace na práci Brunovi připadala o to pozoruhodnější, že šlo o tak pochmurný nález, jak Horst vyličil. Archeologové evidentně byli zvyklí na smrt a kosti.

„V tomhle hrobě toho je sice hodně,“ řekl Horst, „ale tvoje kostera je tamhle,“ ukázal stranou od hlavní jámy. Horstovy vousy byly trochu bělejší než loni, vlasy o něco prořídlejší, jen anglické tvrdové sako s koženými záplatami na loktech bylo stejné nejen jako loni, ale i roky předtím. „Tyhle kosti dole patří třem lidem, co žili před třiceti tisíci lety.“

Vedl Bruna kolem trojnožky s kladkostrojem k dlouhé úzké jámě asi dva metry hluboké. Vedle jámy stály přitažlivá dívka a starší rusovláska v pánské košili se zelenými a bílými proužky a čekaly, až k nim Bruno s profesorem přijdou.

Dívka měla lesklé černé vlasy svázané do volného ohonu, který drželo pohromadě něco, co vypadalo jako starožitná televizní anténa. Jednu ruku měla položenu na rameni klečícího mládence s dlouhými vlasy a hlavou skloněnou nad jámou; vedle ležela malá lopatka. Když se Bruno přiblížil, rusovláska se na něj zdvořile usmála. Nastalo jedno z delikátních francouzských setkání – Bruno si totiž nebyl jistý, zda se s dámou zná dost dobře na *bise*, polibek na tváře.

„*Bonjour*, Clothilde,“ řekl Bruno a uchýlil se k pouhému podání ruky. Clothilde Daunierová byla ředitelkou jednoho z oddělení

Národního prehistorického muzea v Les Eyzies. Přitáhla si Bruna za nataženou ruku blíž, aby se mohli políbit na tváře, jako by chtěla zdůraznit, že žádná mrtvola ji nemůže odradit od společenské zdvořilosti. Clothilde Daunierová byla jednou z nejvýznamnějších francouzských archeoložek, ale také Horstova přítelkyně a kolegyně, dříve i milenka. Jednou se mu Horst svěřil nad lahví německého vína, které přivezl jako dárek, že Clothilde je jeho životní láska, i když už je jejich vztah dávnou minulostí. Tím posledním si Bruno nebyl tak jistý; jasně si vzpomínal, že na Horstovi viděl tu zeleno-bílou košili, co na sobě teď měla Clothilde.

„Bruno, tahle mladá dáma je Kajte z Holandska. Doufám, že jsem to vyslovila správně,“ řekla Clothilde. Dívka se na ni ze zdvořilosti usmála a natáhla Brunovi ruku ke stisknutí. Vypadala jako sebevědomá mladá dáma a její šedé oči Bruna znalecky ohodnotily. I když na sobě měla khaki kalhoty a džínovou košili, což byla mezi studenty na nalezišti téměř uniforma, ty její vypadaly draze. Nebo to dělal jen dojem z toho, jak je nosila? „A tohle je Teddy, který to tělo našel. Je Brit a pochopitelně je z toho trochu otřesený.“

„Kdy přesně k nálezu došlo?“ Bruno pohlédl dolů, uviděl lebku, lopatkové a zřejmě pažní kosti. Pánev a nohy byly stále ještě v zemi. Kostra zřejmě ležela obličejem dolů. Kousky něčeho, co kdysi mohlo být kožené sako, byly promíchány se zemí a kameny na zádech mrtvoly. Na lebce zůstaly i zbytky vlasů a tam, kde byl krk, se lesklo zlato – medailonek svatého Kryštofa, o němž mluvil Horst. Kosti zápěstí a rukou se zachovaly neporušené, ale byly svázány za zády vybledlým červeným elektrickým kabelem. Hodinky Swatch se stále ještě nacházely na dlouhé loketní kosti.

„Kristepane,“ řekl Bruno. „S rukama takhle za zády... Myslíte, že ho pohřbili zaživa?“

„Ta představa mě pěkně vzala,“ řekla Clothilde. „O tomhle hrobu se mi bude určitě v noci zdát. Evidentně jde o vraždu.“

„Nepochybně to je záležitost pro policii a soudního doktora. Musím je informovat a tohle místo zapečetit jako místo činu. Budou chtít přesně vědět, jak a kdy byla mrtvola nalezena.“

„Teddy ho našel chvilku potom, co jsme sem přišli, takže krátce po půl osmé. Rozhodně před osmou, to už jsem ti volal,“ řekl Horst.

„*Bonjour*, Teddy,“ řekl Bruno mladíkovi. „Mluvíte francouzsky?“

„Ano, ale ne moc dobře,“ řekl Teddy váhavě. Zdvihl hlavu k Brunovi a ten uviděl pronikavě modré oči a ostře řezanou bradu. „Zavolal jsem profesora, hned jak jsem ho našel.“ Mladík měl hluboký hlas se silným přízvukem, který Bruno nedokázal identifikovat – příliš melodický na to, aby byl Angličan nebo Němec.

„Vy tu kopete každý sám? Myslel jsem, že se kope v týmech,“ podivil se Bruno, který si vybavil, jak vypadala archeologická naleziště, která už viděl.

„To je pravda, ale Teddy dostal zajímavý nápad, který chtěl ověřit,“ vysvětlil Horst. „Chtěl najít smetiště, latrínu nebo prostě místo, kam lidé odhazují odpadky. Usoudil, že to musí být stranou od zdroje vody. To ho zavedlo sem, což má logiku – pokud ten potok před třiceti tisíci lety tekł na stejném místě, o čemž pochybuju.“

„Vždycky se snažíme najít smetiště,“ vysvětlila Clothilde, „protože se z nalezených kostí a semen se dozvíte spoustu věcí o tom, co ti lidé jedli. Teddy je velice důkladný, tak jsme mu dali volnou ruku. Kope na tomhle místě už tři dny.“

„Radši rovnou zavolám doktorce,“ řekl Bruno. „I když to vypadá jako jasný případ, potřebujeme lékařskou zprávu.“ Bruno poodešel stranou, vytáhl mobil z pouzdra u pasu a zavolal na kliniku Fabiole. Byla to nejenom jeho dobrá známá, ale taky se výborně vyzнала v soudní medicíně.

Zatímco čekal na spojení, prohlížel si vysokou skálu, která převalila vyčnívala nad jámou s nalezenou mrtvolou. Pod převisem vznikl úzký chráněný prostor, jenž mohl sloužit jako úkryt před nepohodou. Po zalesněné stráni stékal potok a jeho koryto procházelo nějakých patnáct metrů před tímto úkrytem. Za potokem byla skupina stromů a pak další skalní útes, tentokrát sestupující k zemi bez převisu. Potok tekł odhadem asi sto metrů podél cesty, kterou archeologové vytvořili Horstovým SUV, až dorazil k úzké postranní silničce vedoucí do Les Eyzies. Přestože chráněné místo bylo tak úzké a výška skal po jeho obou stranách vysoká, mělo tohle území, které si prehistoričtí lidé vybrali k bydlení, téměř celý den slunce. Napadlo ho, jak moc se toto místo mohlo změnit za oněch třicet tisíc let a zda se úroveň země zdvihla za ty roky, co sem potok přinášel naplaveniny.

Nemyslel si, že Horst má pravdu, že potok tekl jinudy; mezera mezi skalami vypadala jako přirozené koryto.

Když se Fabiola ozvala, Bruno jí vysvětlil, proč volá, a podrobně popsal, jak místo najde. Pak se otočil zpátky na Clothilde a Horsta.

„Během let jste oba dva viděli spoustu vykopávek. Máte představu, jak dlouho tu tohle tělo leží?“

Clothilde pokrčila rameny. „My pracujeme s nálezy, které jsou hodně staré, a nemám přesnou představu, jak rychle se tělo rozkládá. V různých půdách to bude různě rychle. Ale řekla bych, že tu bude nejméně tak deset let, ale nejvýš od roku 1983.“

„Proč zrovna 1983?“

„Ty hodinky.“ Zdvihla do vzduchu smartphone, vítězně se usmála a rázem vypadala o deset let mladší; Bruno pochopil, proč se do ní Horst zamiloval. „Podívala jsem se na internet. Hodinky Swatch se objevily v roce 1983.“

„Co ta zem nad mrtvolou? Vypadala neporušeně?“

Horst pokrčil rameny. „Vypadala stejně jako všude jinde. Jako by se toho tady po Peyronym už nikdo nedotknul.“

Bruno se na Horsta tázavě podíval. „Tady už dřív někdo kopal?“

„Denis Peyrony. Před osmdesáti devadesáti lety. Byl to místní učitel, který vlastně založil francouzskou archeologii,“ vysvětlila Clothilde. „Před první světovou válkou objevil řadu velkých nalezišť jako Les Combarelles a Font-de-Gaume. To muzeum, kde pracuju, založil on. Sepsal seznam všech známých a potenciálně slibných míst včetně tohohle. Ale stihl tady udělat jenom nevelký průzkumný výkop, nic nenašel, a tak se přesunul jinam. My s Horstem jsme usoudili, že si to tady zasluhuje větší pozornost.“

„Z nějakého konkrétního důvodu?“

„Profesionální instinkt,“ řekl Horst. „Plus fakt, že tahle lokalita je hodně podobná La Ferrassie.“

Národní památka ležící nejbližší Brunovu domu, La Ferrassie, nebyla žádná jeskyně, spíše podobný mělký úkryt pod převislou skálou. Proslul jako pohřebiště neandertálců. Těla osmi lidí, mužů, žen a dvou plodů tu byla pohřbena celých 70 000 let. Ty lebky a kostry byly z nějakých důvodů významné, i když si Bruno nepamatoval proč. Příštěškem pod převislou skálou a potokem poblíž si byly obě lokality

evidentně podobné. Závistivě se podíval na Clothildin chytrý telefon – jak užitečná by byla možnost vyhledat si La Ferrassie na webu, aniž by kvůli tomu musel zpátky do kanceláře k počítači. Ale nedovedl si představit, že by starosta sáhl do obecního rozpočtu a koupil mu ho.

„Kdy jste tady s vykopávkami začali?“ zeptal se Bruno.

„Asi před deseti dny, když dorazili studenti,“ řekl Horst. „Ale jak si možná pamatuješ, koncem loňských prázdnin jsme tu předběžně zkoušeli kopat, proto jsme se sem vrátili. Zřejmě se nějak rozšířilo, že tu dojde k objevu, protože jsme byli zaplaveni žádostmi o účast na výkopech.“

„V naší branži se nic neutají,“ řekla Clothilde. „Stačí jen něco naznačit a už se to roznese po celém světě.“

„Zajímavé,“ řekl Bruno a přemítal, jak má klášť zasvěcené otázky, když nemá praktickou žádnou představu o tom, co by tihle experti mohli považovat za důležité. „Předpokládám, že ty opravdu staré kosti, co jste v té velké jámě našli, jsou asi důležitým objevem. Je to už dost dlouho, co jste narazili na nějaké hroby... Říkali jste třicet tisíc let – takže jde o neandertálce, nebo kromaňonce?“

Horst se s Clothilde na sebe podívali.

„Ještě je příliš brzy to jednoznačně rozhodnout,“ řekla Clothilde opatrně. „Něco víc povíme v té přednášce, co má Horst večer v muzeu.“

„Doufám, že přijdeš,“ dodal Horst.

„Z toho všeho mám dojem, že jste našli něco důležitého,“ řekl Bruno. „Ale přišel bych tak jako tak. Mimochodem, na co tu máte ten kladkostroj?“ ukázal na trojnožku se soustavou kladek.

„Chceme zvednout ten velký plochý kámen na dně jámy,“ řekl Horst. „Jsou v něm vydlabané stejné malé otvory jako v kameni v La Ferrassie, i když ten je o čtyřicet tisíc let starší.“

„To je úžasné,“ řekl Bruno zdvořile. „Ale dneska mě zajímá především ta novověká mrtvola.“

„Myslím, že můžu zodpovědně prohlásit, že ta nemá s archeologií nic společného,“ řekl Horst s úsměvem. „Samozřejmě kromě toho, že ji objevil jeden z našich archeologů.“

Teddy vstal a rázem převyšoval všechny ostatní zúčastněné. Ten kluk musí mír skoro dva metry, odhadoval Bruno. A má patřičně široká

ramena. Holandská dívka mu byla stěží po bradu. Nos měl kdysi zlomený, postřehl Bruno, když si kluka pozorněji prohlédl, a v náhlém návalu inspirace se zeptal:

„Hrajete ragby?“

Teddy se poprvé usmál. „Samozřejmě. Vyrůstal jsem ve Walesu, *Pays de Galles*, jak mu říkáte vy. Tam hrajeme ragby všichni. Hrál jsem ve škole a na univerzitě.“

„Gareth Edwards, Ieuan Evans,“ vyjmenoval Bruno dva slavné velšské hráče z poslední doby. V této oblasti, kolébce francouzského ragby, byli téměř tak slavní jako ve své vlasti. A velšský původ také vysvětloval Teddyho zvláštní přízvuk. „Evanse jsem viděl hrát, Edwardse jen v televizi. Kdybyste si chtěl během svého pobytu tady zahrát, můžete přijít na trénink našeho klubu.“

Teddy nadšeně přikývl. „To by bylo skvělé.“

Ze silnice se ozvalo zahoukání klaksonu a Bruno se vydal naproti Fabiole. Zaparkovala raději na silnici, než aby riskovala hrbolatou cestu k místu vykopávek. Podala Brunovi lékařskou brašnu a pak ho políbila na tváře.

„Nemáš náhodou dneska volno?“ zeptal se, když si všiml, že Fabiola má na sobě džíny a tričko, kdežto do práce nosila zásadně kalhotový kostým.

Zavrtěla hlavou a vysvětlila, že na klinice vyklízeli skřín s léky a vyhazovali prášky a masti, které tam ležely už deset let a některé i déle.

„Jsem ráda, že jsem odtamtud mohla vypadnout, i když jde o ohledání mrtvol. V té skříní byly věci, které už plesnivěly. Musely tam být už v době, když jsem se nechtěla stát doktorkou, ale baletkou.“

Bruno udiveně pozdvihl obočí; tohle slyšel poprvé. Představil Fabiolu skupince stojící kolem inkriminované jámy, sledoval, jak všichni nejdrív upřeli zrak na jizvu na Fabiolině tváři – dědictví po nehodě při horolezeckém výstupu – a pak se rychle zadívali jinam. Bruno už si jí dávno nevšímal a Fabiola ji prostě ignorovala. Její oblečení a vystupování jasně prokazovalo, že jde o sebevědomou a atraktivní ženu, která si je vědoma svých předností.

Fabiola se podívala do výkopu na tělo dole. Z kapsy džín vyndala fotoaparát a vyfotografovala scénu ze všech stran. Pak se podívala na úzké schůdky vyhloubené po stranách jámy.

„Můžu si stoupnout na ty schůdky, abych si to tělo prohlédla?“ zeptala se.

„Proto jsme je vydlabali,“ řekl Horst. „Museli jsme odstranit vrchní vrstvu země. Podám vám ruku,“ naklonil se nad výkop a pomohl Fabiolo opatrně sestoupit níž. Bruno položil její brašnu s nástroji na okraj jámy.

„Mohl by dolů sejít ještě někdo, nějaký archeolog, aby mi pomohl odstranit tu zem?“ zavolala Fabiola. „Chtěla bych se pořádně podívat na tu lebku.“

„Můžeš se taky kouknout, jestli tam nenajdeš peněženku nebo něco, podle čeho bychom mrtvého mohli identifikovat,“ zavolal Bruno. Deset let už v St Denis pracoval a za tu dobu nikdo z místních pohřešovaný nebyl. A nevěděl ani o žádném nevyřešeném případu nezvěstné osoby z dřívějšího.

Horst sestoupil dolů a Teddy mu podal štěteček, lopatku a plastový sáček na odstraněnou hlínu. Zatímco Fabiola udělala dalších pár snímků, Horst opatrně očistil vršek lebky, plastový sáček podal nahoru Teddymu a obdržel nový. Když začal odstraňovat další nános země, Fabiola usoudila, že to zatím stačí, sestoupila až na dno a pozorně začala prohlížet spodní část lebky. Nakonec vyndala štěteček a jemně z lebky odstraňovala prach.

„Jsem si celkem jistá, že to je dírka po kulce,“ řekla a vzhlédla k Brunovi. „Aspoň ho nepohřbili zaživa, ale vražda to je tak jako tak.“

Bruno vytočil zkrácenou volbou číslo svého přítele, vrchního inspektora *Police Nationale* v oblasti Dordogne jménem Jean-Jacques Jalipeau. Zatímco čekal, až J-J telefon zvedne, přemýšlel, jak šetrně sdělí Clothilde a Horstovi, že jakmile se jejich drahocenné naleziště stalo místem zločinu, tak jdou všechny vědecké aspekty stranou, většina prostoru bude policejně uzavřena a scénu ovládnou technici kriminálky. Možná že se podaří, aby J-J přimhouřil oči a omezil zákaz vstupu na tuhle jednu jámu, když k vraždě nedošlo v nedávné době.

Ozvalo se pípnutí a telefon Brunovi doporučil, ať zanechá zprávu. Bruno poslechl, pak stiskl nulu, aby se přepojil na policejní ústřednu. Ohlásil nález mrtvoly a Fabiolino svědectví, že došlo k násilné smrti. Byl požádán, aby zajistil místo činu, zadržel všechny svědky a vyčkal, až dorazí kriminálka. Bruno se zeptal, jak dlouho to může

trvat, a bylo mu řečeno, že pár hodin a možná o něco déle. Když domluvil, zavolal seržanta Julese z místní četnické stanice a požádal ho, aby sem poslal někoho v uniformě, kdo to tu ohlídá, protože on se musí věnovat dalším povinnostem.

„Budu potřebovat seznam jmen všech studentů, kteří tu pracují. Spolu s čísly jejich občanských průkazů nebo pasů,“ řekl Bruno – nebyl si jistý, jestli o to má požádat Horsta nebo Clothilde. Bylo to Horstovo naleziště, ale Clothilde to tu oficiálně vedla, protože šlo o naleziště francouzské.

„Když spolu zajedeme do muzea, tak ti ho dám,“ řekl Horst. „A nic takového jako peněženku jsme nenašli, ale nechtěli jsme to tu moc rozvrtat.“

Bruno zavrtěl hlavou. „Omlouvám se, ale teď nikdo nesmí odejít, dokud sem nedorazí detektivové z Périgueux a nepřevzou místo nálezu. To vyžaduje zákon. Ani já nesmím odejít, dokud sem nepřijdou četníci a nevystřídají mě.“

„Jaký máte mail?“ zeptala se Clothilde a cosi vytukávala na mobilu. Když jí ho Bruno řekl, vítězoslavně s úsměvem řekla: „Právě jsem vám ho poslala do kanceláře: jména, věk, čísla pasů a univerzity; všech osmnáct. Můžu už jít?“

„Bohužel ještě ne. Můžete mi říct, jestli se některý ze studentů neangažuje v hnutí za práva zvířat? Je tu totiž ještě jeden trestný čin, který musím řešit. V noci na dnešek někdo strhl velký kus drátěného plotu kolem jedné farmy a pustil ven spoustu kachen a hus. Nechal po sobě letáky, a jelikož vaši studenti nejsou místní, budu se jich muset zeptat, co dělali v noci.“

„Pokud se studenti od mých studentských let příliš nezměnili, tak si na noc vzájemně poskytnou alibi,“ řekla Clothilde a kývla hlavou k Teddymu a Kajte.

## kapitola 3

---

Na slovo seržanta Julese bylo spolehnutí – dostavil se okamžitě, vystřídal Bruna u výkopu s mrtvolou, takže Bruno mohl včas odejít na schůzku v Château de Campagne. *Brigadier* nebyl muž, kterého bylo radno nechat čekat. I když se formálně vzato jeho pravomoci nevztahovaly na St Denis a na jeho velitele městské policie, Bruno i starosta věděli, že příkazy této poněkud temné postavy francouzské zpravodajské služby je radno poslouchat. Château de Campagne, kde se Bruno měl s *Brigadierem* setkat, byla rozpadající se perla mezi zámky, jejíž špičaté věže a hradby stát sliboval opravit tak dlouho, co Bruno pamatoval. Když ale teď projížděl vysokými vraty lesknoucími se čerstvou černou barvou, s údivem zjistil, že nádvoří zámku překypuje ruchem. Málem nenašel místo k parkování. Stály tam stěhovací vozy, dodávky instalatérů a elektrikářů, pojízdný vůz s občerstvením, a dokonce tu byl i kamion s travními pásy, které zahradníci právě pokládali pod širokým balkónem. Vzduch byl plný vůně čerstvého nátěru, bzučení elektrických vrtaček, dohadování dekoratérů a nesourodých písniček linoucích se otevřenými okny z malých rádií. Chyběla tu jenom černá limuzína, kterou tu Bruno očekával; *Brigadier* ještě nedorazil. Když se rozhlížel kolem po téměř zrekonstruovaném zámku, zazvonil mobil a na displeji se objevilo J-J.

„Jsem na cestě, dorazím tam asi za půl hodiny.“

„Já už tam nejsem – mám schůzku s *Brigadierem*,“ odpověděl Bruno. „Ale nemáme v našem archivu žádnou neznámou osobu, která by odpovídala téhle mrtvole, natož osobu, která by mohla být takhle popravená.“

„Já vím. Je to práce pro naše techniky. Co od tebe chce *Brigadier*?“

„Skleničku monbazillackého na uvítání a *foie gras*. Nic víc mi neřekl.“

„To si je nemůže koupit v Paříži?“

„Isabelle mu řekla, že musí ochutnat mou produkci, takže mám v autě ledničku s lahví Tireculu La Gravière a čerstvou bagetu od Fauqueta.“

„Který ročník Tireculu?“

„2005.“

„To by šlo. Zavolej mi, až to budeš mít za sebou. Můžeme si skočit něco sníst a já ti povím o nové noční můře, která se chystá vstoupit do tvého života. Jmenuje se Annette Meraillonová a loni absolvovala *École nationale de la magistrature*\* v Bordeaux. Je přesně podle tvého gusta: feministka, vegetariánka a poslední prázdniny strávila v Paříži prací pro nějaké občanské sdružení bojující za práva muslimských žen. Právě byla jmenována soudkyní na pobočce prefektury v Sarlatu, což znamená, že spadáš pod její jurisdikci.“

„Vegetariánský soudce pro St Denis? Ti se museli zbláznit. Co si asi myslí o sportovním lovu?“

„Že by se měl zakázat, civilisti by neměli mít žádné zbraně. Tedy pokud nejde o muslimy, řekl bych. Vzpomínáš si na toho mého mladého inspektora v Bergeracu? Chodil s ní na právech na nějaké přednášky a tvrdí, že ona ani nepije. Ani skleničku. A *foie gras* jí budou připadat odporná, dokonce i ta tvoje. S touhle dámou si užiješ spoustu legrace, Bruno!“

Jako městský policista zaměstnaný radnicí Bruno jen zřídka kdy řešil případy, které by byly kvalifikovány jako trestný čin a skončily před soudem, takže přicházel do styku s vyšetřujícím soudcem mnohem méně často než četníci nebo státní policie. Soudkyně ho ale mohla

---

\* Škola pro budoucí soudce a státní zástupce navazující na pětileté studium práva. Pozn. překladatele.

žádat o pomoc při vyšetřování, mohla ho okrádat o čas a nepřetržitě zasahovat do jeho záležitostí. Až doteď měl Bruno štěstí, jelikož soudce, do jehož jurisdikce město St Denis s okolím po víc než deset let patřilo, byl bodrý chlap, náruživý lovec a bývalý předseda ragbyové federace pro okres Dordogne. Rovněž zastával funkci *Prud'home* pro *Jurade de St Emilion*, který už od dvanáctého století rozhodoval, kdy mají být sklizeny hrozny, a přísně kontroloval cejchy, které zaručovaly pravost každého soudku proslaveného vína St Emilion. Dneska to byla čestná funkce pro místní honoraci a příležitost pro spektakulární večere. Ale podstatou toho bylo, že soudce bral víno a potěšení z dobrého jídla i místní tradice velice vážně. Bruno si těžko dovedl představit vhodnějšího představitele justice pro tuto oblast, která se považovala za gastronomické srdce celé Francie. Jeho nástupkyně se sem, podle toho co slyšel, hodila mnohem méně.

„Slyším helikoptéru,“ řekl Bruno, „to bude *Brigadier*. Jestli budeme hotovi před obědem, tak ti zavolám.“

Bruno schoval mobil a vyšel na nádvoří a do parku, kde každé léto pořádalo město Campagne trh starožitností. Poprvé uviděl nově vztyčený větrný pytel a bílým vápnem vyznačené kolo, které vymezovalo místo k přistání helikoptér. Teď se do jeho středu snášel vrtulník a Bruno si musel přidržet čepici při náhlému poryvu větru. Nejdříve vystoupili dva hromotluci v tmavých oblecích, jeden z nich měl přes rameno samopal FAMAS a přimhouřenýma očima si prohlížel kopce kolem. Druhý člen ochranky s rukou nenápadně zastrčenou uvnitř saka kývl do tmavého otvoru výstupních dveří a v nich se objevili dva muži. Bruno poznal *Brigadiera* a sledoval, jak ukazuje, aby druhý cestující vystoupil před ním. *Brigadierova* zásada – nikdy nestát k nikomu zády, pomyslel si Bruno.

*Brigadier* byl oficiálně vysoký důstojník četnictva, ale již dlouhou dobu pracoval pro RG neboli *Renseignements Généraux*, tajemnou zpravodajskou službu, a byl zaměstnancem ministerstva vnitra. Bruno věděl, že se zabývá monitorováním militantních ekologů, krajní pravice, asijských gangů a organizací zabývajících se pašováním imigrantů. Měl rozsáhlé pravomoci, volně formulované povinnosti a helikoptéru, kdykoliv si vzpomněl. Jelikož byl Bruno zaměstnancem radnice St Denis, formálně *Brigadierovi* nijak nepodléhal. Tento technický

problém *Brigadier* překonával tím, že starosta byl o Brunovu spolupráci požádán buď prefektem, nebo přímo ministrem vnitra. A kdyby to nestačilo, Bruno neměl pochybnosti, že *Brigadier* by využil toho, že Bruno je vojákem v záloze, a povolal by ho do aktivní služby.

Bruno k tomuto muži cítil jistý respekt. *Brigadier* rovněž velel operaci, při níž byla vážně zraněna Isabelle Perraultová, žena, s níž měl Bruno krátce předtím milostný poměr. Když se Bruno s Isabelle seznámil, byla policejní inspektorkou v Périgueux. Pak ji ale *Brigadier* přivábil do Paříže, kde ji začlenil do svého týmu. Bruno obdržel stejnou nabídku, ale žít v Paříži odmítl. Bruno si všiml, že *Brigadier* má nyní v klopě malý červený knoflík *Légion d'Honneur*. Ten byl nový. Přemýšlel, jestli *Brigadier* vyznamenání dostal za operaci, při níž zadržel loď plnou ilegálních imigrantů, operaci, při níž Isabelle zasáhla do stehna střela z AK-47.

Muž, jenž *Brigadiera* doprovázel, byl tak vysoký, že se musel sehnout, když procházeli pod zpomalujícími se rameny vrtulí. Když se neznámý narovnal, Bruno uviděl štíhlého čtyřicátníka s dlouhými uhlově černými vlasy a tmavým stínem na bradě, známkou, že muž se musí holit dvakrát denně. Měl úzké rty a výraznou bradu, což dodávalo jeho tváři arogantní výraz. Byla by to až krutá tvář, nebýt bystřého pohledu a přátelského úsměvu, když uviděl Bruna.

„*Bonjour*, Bruno,“ řekl *Brigadier*. „Seznamte se s Carlosem Garbarou, náměstkem španělského ministra vnitra pověřeným bojem s teroristy. Je mým partnerem v Madridu, ale teď bude pár dní ve Francii, zúčastní se tu summitu. Carlosi, tohle je ten muž, o němž jsem vám říkal, velitel policie Courrèges, ale myslím, že mu můžete říkat Bruno.“

„Summit?“ zeptal se Bruno a kvapně zsalutoval, i když mu to připadalo trochu legrační, když měl v druhé ruce plastovou tašku. Také si byl dobře vědom mlčící ochranky za zády se zbraní připravenou k palbě – nejspíš budou chtít tu tašku prohledat. „Tady, v St Denis?“

„Jen takový malý,“ řekl *Brigadier* tiše, jak se rotory za ním zastavily. „Španělský a francouzský ministr vnitra tady podepíší novou smlouvu o spolupráci v boji proti baskickému terorismu – sdílení zpravodajských informací, smíšený personál společné kanceláře pro přeshraniční komunikaci, povolení střelby a angažmá na obou stranách hranice. Teď, když zabili našeho policistu tady ve Francii, padly všechny zábrany.“

„Pane, raději bychom měli jít všichni dovnitř,“ ozval se bodyguard s rukou v saku a pohledem upřeným na okolní krajinu. „Jsme tady trochu na ráně. Nerad bych, abyste získal špatné návyky.“

*Brigadier* přikývl a pousmál se. Osobní strážce žertující s šéfem – známka dobré spolupráce, pomyslel si Bruno.

„Vítejte v St Denis,“ řekl Bruno a podal *Brigadierovi* tašku. „Isabelle mi řekla, že byste rád ochutnal domácí *foie gras*. A je tam k tomu taky láhev *monbazillac*kého.“

„To je od vás hrozně milé, Bruno. Od snídaně už uběhla spousta času,“ podal tašku jednomu z bodyguardů. „Až tady skončíme s inspekci, mohli bychom pozvat našeho španělského přítele na pravé francouzské *casse-croûte*.“

„*Brigadier* mi podrobně vyličil vaše společná dobrodružství,“ řekl Španěl a podal Brunovi ruku, zatímco kráčeli do stínu zámeckých zdí. Bruno to přijal se smíšenými pocity: ve vojenské helikoptěře nemůže nikdo pro hluk rozumět tomu, co mu někdo druhý vykládá. „Jménem naší vlády vám děkuji za pomoc.“

„Vítám vás v St Denis – či spíše v Campagne,“ řekl Bruno. „Kdy přesně se tu mají ministři sejít?“ Přelétl pohledem zalesněné kopce kolem s bezpočtem míst, kde by se mohl ukrýt snajper. Příští týden budou stromy ještě dost holé na to, aby poskytly úkryt a zároveň nic nezakrývalo palebné pole. Budou potřebovat zástěny, které by zakrývaly přechod od helikoptéry k zámku... Ale jaké zástěny vydrží nápor větru při přistávání helikoptéry?

„Příští týden – pokud to umožní stav rekonstrukce,“ řekl *Brigadier*. „Proto jsme tady – chtěl jsem ověřit, jak práce pokračují, a chtěl jsem to s vámi co nejdřív probrat a seznámit vás s Carlosem. Pár dní tady zůstane, aby poznal terén a ověřil, že komunikační technika funguje a je zabezpečená. Od vás, Bruno, bych potřeboval, abyste mi navrhnul plán hlídek, které by zabezpečily nejbližší okolí, všechny silnice a cesty do rozumné vzdálenosti odsud. Mám k dispozici rotu četníků a další lidi od CRS\* na silniční zátarasy a četu vojáků ze speciálních jednotek na hlídky, nejspíš z *treizième paras*, vaší staré

---

\* *Compagnies républicaines de sécurité*, speciální jednotky francouzské policie. Pozn. překladatele.

výsadkářské jednotky. Vy znáte jejich výcvik i místní terén, takže to nechávám na vás.“

Když Bruno přejížděl očima okolní kopce, vycítil na sobě Španělův pohled.

„Myslíme na to samé,“ řekl Španěl s úsměvem. „Spousta míst pro střelce. Ale ETA dává přednost bombám. Máme dobré pevné zástěny, které neprostřelí. A kdybychom chtěli být ještě opatrnější, můžeme posadit ministry do limuzíny a odvézt je od helikoptér až sem.“ Carlosova francouzština byla sice s přízvukem, ale jinak mluvil dobře.

„Kdo tohle místo vybral?“ zeptal se Bruno a měl zvláštní pocit, že odpověď zná.

„Isabelle,“ řekl *Brigadier* a mrkl na Bruna. „A taky vás samozřejmě srdečně pozdravuje. Tuhle oblast si zamilovala, a když se dozvěděla, že renovace zámku je téměř dokončena, napadlo ji, že summit by byl vhodnou událostí pro jeho formální otevření. A taky se možná náš ministr cítil zavázaný ministru pro turistiku.“

„Proč se to nekoná v naší baskické oblasti, někde u Biarritz?“ zeptal se Bruno. „Když už chcete demonstrovat mezivládní spolupráci...“

„Bezpečnost,“ řekl Carlos. „Tady jsme nejbliž Baskicku bez Basků.“

„Nedá se říct, že tu žádní Baskové nežijí,“ namítl Bruno. „Je tu pár lidí druhé a třetí generace...“

„Já vím,“ řekl Carlos. „Ti, co utekli do Francie v roce 1939, když skončila naše občanská válka.“

„Někteří z nich pak vytvořili nejednodlanější jádro našeho hnutí odporu,“ řekl Bruno. „Nenáviděli fašisty a nacisty. Většina se po válce přestěhovala zpátky do Baskicka na druhé straně našich hranic, ale jeden nebo dva z nich si vzali místní děvčata a zůstali tady.“

„O těch víme. Většinou komunisti, někteří anarchisti. Dávali jsme si na ně pozor a těch se nebojíme. Z těch už stejně žije jen pár,“ řekl *Brigadier*. Otevřel kufřík, vyňal z něj obálku a podal ji Brunovi. „To je dopis našeho ministra starostovi. Odteď až do chvíle, kdy konference skončí, jste přidělen ke společnému výboru pro koordinaci bezpečnostních opatření, který s Carlosem řídíme. Jeho rozkazy považujte i za mé.“

„A co moje běžné povinnosti?“ zeptal se Bruno a popsal nález mrtvol na místě archeologických vykopávek.

„Poprava? Tady v St Denis? Kdy to mohlo být?“

„Podle stavu kostry alespoň před deseti, možná i dvaceti lety,“ řekl Bruno a viděl jak si *Brigadier* oddechl. „Ale musíme nejdřív zjistit, o koho jde. J-J tam zřejmě zrovna je.“

„Chápu, ale naše záležitosti mají prioritu,“ řekl *Brigadier* nepsmlouvavě.

„Myslím, že dávat pozor na cizince je součástí vaší obvyklé práce, takže nejspíš můžete obě role zkombinovat,“ řekl Carlos. „Každopádně jsem vám vděčný za pomoc. Těším se, že tady v okolí strávím pár dní. Viděl jsem naše prehistorické kresby v jeskyni Altamira a doufám, že si prohlédnu některé z těch vašich slavných maleb.“

Bruno se v duchu usmál, když v chování obou mužů rozeznal starou hru na zlého a hodného policajta. Ale Španěl to vzal za špatný konec; Bruno už měl vztah k *Brigadierovi* vybudován – respekt s výhradami a podmíněnou důvěrou vojáka k důstojníkovi, který ví, co dělá. Už méně si byl Bruno jistý tím, co přesně si *Brigadier* myslí o něm, kromě toho, že mu je užitečný svou znalostí místních poměrů a příležitostně jako trochu váhavý podřízený. Zato Carlos představoval v jejich trojici neznámou.

„Také jste byl v armádě, smím-li se zeptat?“ řekl Bruno s kombinací přímosti a úcty, kterou, jak věděl, mají důstojníci rádi.

„Do jisté míry jsme měli podobný osud,“ řekl Carlos s pohledem upřeným do Brunových očí. „Myslím, že jste sirotek jako já. Také jsem vstoupil do armády hodně mladý, stejně jako vy. Byl jsem ženista a rok jsem sloužil v *Eurocorps* ve Štrasburku. Tam jsem se naučil francouzsky. Když mě v devadesátém devátém poslali do Kosova, přidělili mě k vojenskému zpravodajství. Takže jsme oba dva sloužili na Balkáně a znal jsem vašeho bývalého velitele plukovníka Beauchampa. A když jsme se stáhli z Iráku, přešel jsem do protiteroristické sekce.“

„Vypadá to, že *Brigadier* vám už mou složku ukázal. Takže vás naverbovali po špinavé válce?“ zeptal se Bruno. Když vyšlo najevo, že španělský stát podporoval existenci komand vraždících baskické radikály, vypukla řada skandálů a došlo k masivním čistkám ve španělské zpravodajské službě. Bruno si podrobnosti už přesně nepamatoval, ale věděl, že řada vysoce postavených lidí padla a ministr

vnitř putoval do vězení. Nic takového v St Denis nemohl potřebovat. Už nález mrtvol na archeologických vykopávkách, a ještě ke všemu zavražděné způsobem typickým pro vyřizování účtů mezi gangy, byl špatnou zprávou; nepotřeboval, aby tu nějaké temné postavy protiteroristických služeb chystaly nezákonné popravy.

„Dávno potom,“ řekl Carlos chladně. „To zabíjení organizované *Grupos Antiterroristas de Liberación* se odehrávalo v osmdesátých letech, i když skandály vypukly později. My už s GAL nemáme nic společného.“

„Ale teroristi se nezměnili. ETA zavraždila přes osm set lidí a polovina z nich byli civilisti,“ vyštěkl *Brigadier*. „Jestli si baskická komanda řeknou, že tady můžou jedním vrzem zabít francouzského i španělského ministra, nebudou váhat. I když tvrdí, že dodržují příměří. Proto musí být bezpečnostní opatření stoprocentní.“

Bruno mlčel. Věděl, že *Brigadier* je natolik bezohledný profesionál, že nebude váhat riskovat životem dvou ministrů, pokud tím vyláká teroristické komando z úkrytu. Carlos byl neznámou veličinou, ale Bruno neměl žádné iluze o tom, jak kontrarozvědka pracuje, a šťvalo ho, že takováto nebezpečí byla zavlčena do jeho St Denis.

„Budu muset informovat starostu, že tady takovýhle summit bude. Oznámíte jeho konání veřejně?“

„To víte, že ano,“ řekl *Brigadier* ledabyle. „Až podepíší dohodu, bude tady tisková konference a televize bude snímat, jak dohodu podepisují. Takováhle věc se nedá utajit. Takže můžeme konání summitu rovnou oznámit. Závisí to ale na tom, jak dneska dopadne naše kontrola, jestli bude připravena konferenční místnost a technické zázemí.“

*Brigadier* pokynul ochrance, aby zůstala venku, a vystoupal po schodech na balkon, který lemovala řada francouzských oken. Nevěděl, která z nich jsou hlavní, a neúspěšně se několik pokusil otevřít. Nakonec poklepal na skleněnou tabuli a muž uvnitř, oblečený jako malíř, vzhledl, zamával jím a otevřel poslední z dveří. *Brigadier* mu poděkoval a pokynul ostatním, aby po stavařských dekách na podlaže vešli. Uvnitř se zastavil a přehlédl dlouhou místnost.

„Tady má proběhnout jednání a pak i tisková konference.“

O zadní stěnu se opíraly francouzská a španělská vlajka. Carlos přešel přes celou místnost a otočil španělsky psaný transparent, jako

by se chtěl přesvědčit, že na něm nejsou pravopisné chyby. Pak ho zase odložil a vrátil se zpět, přitom studoval místnost, jako by si chtěl její obrys vštípit do paměti.

„Kdo dodá nábytek?“ zeptal se a otevřel dvířka malé skříně.

„Vládní sklady,“ řekl *Brigadier*. „Standardní věci: konferenční stůl, stůl na podpis smlouvy, křesla – docela slušný starožitný nábytek. Jedna dvě sochy a pár příborníků podél stěn. Nejspíš už jsou v tom stěhováku venku.“

„A nahoře?“ zeptal se Carlos.

„Celé to tu prohledáme, ale hořejšek zůstane prázdný, kromě dvou pokojů, pro případ, že by se ministři chtěli natáhnout. Přes noc to tu bude prázdné, až na lidi zajišťující bezpečnost. A Isabelle, ovšem,“ dodal *Brigadier* ke Carlosovi a pečlivě se vyhnul pohledu na Bruna. „Vzpomínáte si na ni z Paříže? Mladá inspektorka z mého týmu. Byla zraněná a chodí s holí.“

„Kdy dorazí?“ zeptal se Bruno; náhle měl sucho v ústech, téhle reakce na její jméno se už asi nezbaví. Byl u toho, když ji na nosítkách odváželi z vojenské nemocnice do rehabilitačního střediska poblíž Paříže. Napadlo ho, jak se asi potřeba chodit s holí odrazila na jejím fascinujícím sebevědomí.

„Myslím, že zítra, až začnou instalovat komunikační systémy. Možná pozitivně. Přesvědčila doktory, že už je dost fit na to, aby zvládala lehčí úkoly, takže tady bude řídit naši základnu. Přebírali jsme do svých rukou jeden místní hotel.“

„Takže hlášení budu podávat jí?“ zeptal se Bruno.

„Samozřejmě. Standardní postup, v devět ráno schůze všech klíčových osob, v šest večer vyhodnocení. Když tu budu, povedu zasedání já, když tu nebudu, tak Carlos nebo Isabelle... Koukám, že pořád užíváte ten bezpečný mobil, co jsme vám dali.“

„Máte vybrané i nějaké náhradní místo, kdyby se něco zvrtilo?“

„Proč si myslíte, že budeme potřebovat změnit místo?“ zeptal se Carlos.

„Už jsem s *Brigadierem* pracoval.“

„Pojďme na balkon,“ řekl *Brigadier*. „Slunce už zašlo, takže si tam můžeme dát *casse-croûte*.“ Otočil se na bodyguarda. „Sehnal byste nějaké talíře a pár skleniček?“

„Už se stalo, pane. Pilippe šel do hotelu naproti a vypůjčil si je.“

„Je tam dost jater, aby se dostalo i na ochranku?“ otočil se *Brigadier* na Bruna. „Pít ve službě nebudou.“

„Dost pro všechny,“ přikývl Bruno. Povytláhl gumičku pod víkem sklenice, aby dovnitř vnikl vzduch a otevřel sklenici. *Brigadier* ji od něj vzal a přičichl. „Ochutnej to víno, Carlosi,“ řekl, když Bruno vyjmul nůž z pouzdra u pasu a vytáhl zátku z láhve vína zlatavé barvy. Pak Bruno nakrájel bagetu na pět stejných dílů a vyndal z tašky malou skleničku cibulové marmelády, kterou na podzim udělal.

„*Bon appétit*, a vítejte v gastronomickém srdci Francie,“ řekl ke Carlosovi. Nabral na nůž trochu žlutého kachního sádla, v němž játra uchovával, namazal jím bagetu a navrch přidal tlustý plátek jater a trošku marmelády.

„Je to fantastické,“ zamumlal Španěl s ústy plnými čerstvé bagety a jater. Ochutnal víno a oči se mu rozzářily. „Fantastické. Ty dvě věci si byly souzené.“

Bruno se spokojeně usmíval, *Brigadier* přičichl k vínu a řekl: „Jarní sluníčko zahřívající kameny starého zámku, fantastická *foie gras* a sklenička dokonalého vína. Co říkáte, Carlosi? Škoda že boj s terorismem nevypadá takhle pořád.“